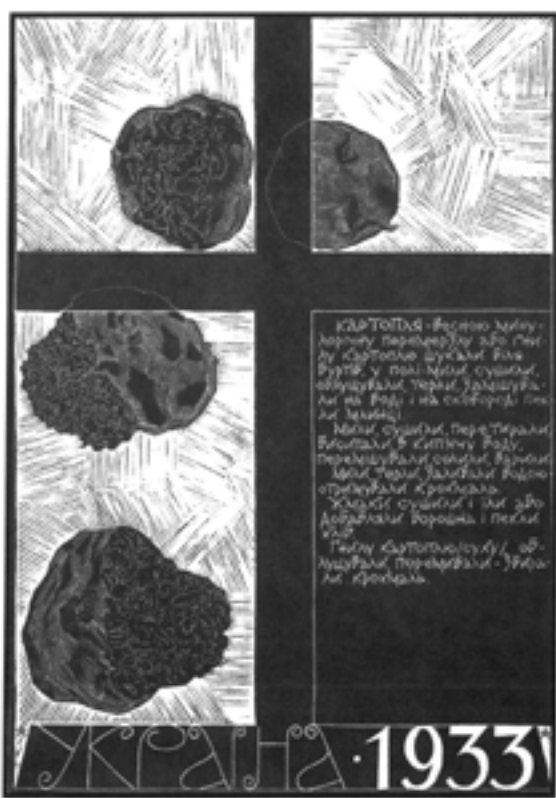

85-а річниця Голодомору 1932-1933

«Ukraine 1933: A Cookbook» illustrations of Mykola Bondarenko

КАЛЕНДАР ЗНАМЕННИХ ТА ПАМ'ЯТНИХ ДАТ НА ЛИСТОПАД / CALENDAR FOR NOVEMBER

03 День ракетних сил і артилерії України
День інженерних військ України

05 1968 року Василь Макух здійснив акт самоспалення на Хрещатику в Києві на знак протесту проти комуністичної системи, колоніального становища України, політики русифікації та агресії СРСР проти Чехословаччини

09 День української писемності та мови, вшанування пам'яті Преподобного Нестора-Літописця

14 День заснування Української Академії наук 1918 року

16 День морської піхоти в Україні

21 СОБОР АРХИСТРАТИГА МИХАІЛА

21 День Гідності та Свободи

21 День Десантно-штурмових військ ЗСУ

21 У 1722 — народився Григорій Сковорода, український просвітитель-гуманіст, філософ, поет, педагог (†1894)

24 День пам'яті жертв Голодомору

26 ДЕНЬ СВЯТИТЕЛЯ ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО

29 240 років від дня народження Григорія Квітки-Основ'яненка (1778—1843), українського прозаїка, драматурга, журналіста, літературного критика і громадського діяча

26 ДЕНЬ АП. АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО

DEATH RATES IN JUNE OF 1933 UKRAINE:

EVERY DAY
- 34,560 PEOPLE

EVERY HOUR
- 1,440 PEOPLE

EVERY MINUTE
- 24 PEOPLE

The Holodomor was a man-made famine in Soviet Ukraine in 1932 and 1933 that killed millions of Ukrainians.

Stalin and his followers were determined to teach Ukraine's farmers "a lesson they would not forget" for resisting collectivization, which meant giving up their own land to work on government controlled farms. Moreover, the famine was meant to deal "a crushing blow" to any aspirations for independence from the Soviet Union by the Ukrainians, 80 percent of whom worked the land.

While millions of people in Ukraine and in the mostly ethnically Ukrainian areas of the northern Caucasus were dying, the Soviet Union was denying the famine and exporting enough grain from Ukraine to have fed the entire population. For 50 years, surviving generations were forbidden to speak of it, until the Soviet Union was near collapse.

"Any report of a famine in Russia is today an exaggeration or malignant propaganda. There is

no actual starvation or deaths from starvation but there is widespread mortality from diseases due to malnutrition."

(as reported by the New York Times correspondent and Pulitzer-prize winner Walter Duranty)

Denial of the famine by Soviet authorities was echoed at the time of the famine by some prominent Western journalists, like Walter Duranty. The Soviet Union adamantly refused any outside assistance because the regime officially denied that there was any famine.

Anyone claiming the contrary was accused of spreading anti-Soviet propaganda. Outside the Soviet Union, Western governments adopted a passive attitude toward the famine, although most of them had become aware of the true suffering in Ukraine through confidential diplomatic channels.

At the time, journalists, diplomats, and other observers on the ground could only guess at the numbers of victims, and estimates varied from 1.5 to over 10 million.

«ГРОМАДА» ТА УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ В САН-ФРАНЦИСКО ПРЕЗЕНТУЄ ЛИСТОПАД-ГРУДЕНЬ — МІСЯЦІ МИЛОСЕРДЯ

11 ЛИСТОПАДА ЛЕКЦІЯ ПРОФЕСОРА ГЛІБА НІКІТЕНКА «МАЛОВІДОМІ, АЛЕ ЦІКАВІ, ФАКТИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»

Коли: **1:30 PM**

Де: 110 Brussels St, San Francisco, CA 94134

Вхід: рекомендований внесок \$25 для дорослих

**всі зібрані кошти підуть на подарунки до Миколая для дітей, чиї батьки загинули в війні з російськими окупантами захищаючи Україну

18 ЛИСТОПАДА ПАНЕЛЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ «ЯК ПЕРЕКВАЛІФІКУВАТИСЯ В МЕДИЧНУ ПРОФЕСІЮ В США, ЯК ГОТУВАТИ ДІТЕЙ ДО ВСТУПУ В МЕДИЧНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ТА ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ»

Коли: **1:30 PM**

Де: 110 Brussels St, San Francisco, CA 94134

Вхід: рекомендований внесок \$25 для дорослих

**всі зібрані кошти підуть на подарунки до Миколая для дітей, чиї батьки загинули в війні з російськими окупантами захищаючи Україну

2 ГРУДНЯ ЛЕКЦІЯ ПЕРСОНАЛЬНОГО БАНКІРА ЯРЕМИ КУЗИШИНА «СПЕКТР БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В США ТА ОСОБИСТІ ФІНАНСИ»

Лекція охопить історію фінансів, види банківських продуктів, заощадження, кредитну історію і платіжні системи.

Коли: **1:30 PM**

Де: 110 Brussels St, San Francisco, CA 94134

Вхід: рекомендований внесок \$25 для дорослих

**всі зібрані кошти підуть на подарунки до Миколая для дітей, чиї батьки загинули в війні з російськими окупантами захищаючи Україну

9 ГРУДНЯ СВЯТКУВАННЯ ДНЯ СВ. МИКОЛАЯ, РОЗПРОДАЖ СОЛОДОЩІВ, ВИПЕЧЕНИХ ДІТЬМИ «РІДНОЇ ШКОЛИ», ТАКОЖ, БЛАГОДІЙНИЙ ТИХИЙ АУКЦІОН

Коли: **1:30 PM**

Де: 110 Brussels St, San Francisco, CA 94134

Вхід: рекомендований внесок \$25 для дорослих

**всі зібрані кошти підуть на подарунки до Миколая для дітей, чиї батьки загинули в війні з російськими окупантами захищаючи Україну

ІСТОРІЯ УКРАЇНКИ, ЯКА РОЗПОВІЛА СВІТОВІ ПРО ГОЛОДОМОР

Мілена Рудницька, доктор філософії та голова Світового союзу українок, домоглася щоб справу Голодомору винесли на розгляд Ліги Націй та Міжнародного Червоного Хреста, пише журнал “Порадник жіночий”.

24 листопада, у четверту суботу місяця, як і щороку, ми запалимо свічки і згадаємо тих, хто загинув унаслідок геноциду українського народу — голоду в 1932–1933 роках. Першою, хто розповів світові про цю трагедію, була українка Мілена Рудницька.

Народилася Мілена 15 липня 1892 року у Зборові на Тернопільщині. Сербським ім'ям її назвав батько, що після закінчення юридичного факультету Львівського університету працював нотаріусом у різних містечках Західної України. Мати Іда, яка з походження була єврейкою, присвятила себе вихованню п'ятьох дітей.

Після раптової смерті чоловіка у 1906 році Іда з дітьми переїхала до Львова. Початкову освіту Мілена здобула вдома. Згодом відвідувала класичну гімназію у Львові, а 1910 року вступила на філософський факультет Львівського університету, де отримала диплом учителя філософії і математики. Продовжила навчання у Відні, там опрацювала матеріали дисертації “Математичні основи естетики Ренесансу”.

Вийшла заміж, як на той час, пізно — у 27 років за Івана Лисяка, адвоката та економіста, талановитого журналіста-редактора. У роки Першої світової війни вони жили у Відні. Їхня оселя була центром зустрічі політичної й культурної еліти. Постійними гостями-приятелями були Євген Коновалець і Лука Мишуга. Там же, у Відні, народився їхній єдиний син Іван Лисяк-Рудницький, який згодом став відомим істориком, політологом та педагогом.

Професійну кар'єру Мілена

розпочала в Учительській семінарії у Львові, згодом викладала на вищих педагогічних курсах, наприкінці 1920-х залишила працю вчительки й цілком присвятила себе громадській та політичній роботі.

Будучи здібним організатором, очолювала низку жіночих рухів та об'єднань. Ще 1919 року вступила до Національної ради українських жінок, заснованої у місті Кам'янці (нині Кам'янець-Подільський).

Значна частина її діяльності присвячена журналістиці. У 1918-му вона була членом редакції тижневика “Наша мета” (Львів), у 1922—1925 роках редагувала щотижневу сторінку в газеті “Діло”. Писала на політичні, феміністичні й виховні теми.

У час Голодомору вона була обрана заступником голови Українського громадського комітету рятуку України (УГКРУ), що був заснований 25 липня 1933 року у Львові. Створення неурядової організації, до якої ввійшли впливові люди сучасності, вселяло надію на організування масштабної міжнародної допомоги громадянам УСРР, які потерпали від голоду. Головним завданням УГКРУ було розповісти світові про масовий голод на українських землях у складі СРСР та організувати масштабну допомогу голодуючим. Члени комітету провадили просвітницько-організаційну діяльність: писали до міжнародних організацій, засновували комітети допомоги українським селянам, листовно зверталися до світових політичних діячів, улаштовували міжнародні конференції та зустрічі. Сама Мілена була однією з тих, хто активно організовував

допомогу потребуючим.

Щоб заручитися підтримкою Ліги Націй — інтернаціональної організації, створеної після Першої світової війни для розв'язання міжнародних конфліктів, керівництво комітету звернулося до українських і закордонних інституцій із

зорований Кремлем для зламання опору українського селянства протиколективізації та для приборкання непокірливого українського люду, дійшов був до вершків пункту... Уся Україна, вздовж і впоперек, була дослівно вкрита трупами... Нема сумніву, що Великий Голод був

закликом допо-могти голодуючим. Мілена Рудницька в УГКРУ відповідала за міжнародний напрям. Їй вдалося, за сприяння інтернаціональних жіночих організацій та підтримки впливових українських політичних діячів за кордоном, переконати тодішнього президента Ліги Націй — прем'єр-міністра та міністра закордонних справ Норвегії доктора Югана-Людвіга Мовінкеля — винести питання допомоги голодуючим радянської України на обговорення Ради Ліги Націй.

У Відні 16—17 грудня 1933 року Мілена Рудницька виступила на міжнародній конференції з закликом чинити тиск на радянську владу. Проте, прихильники СРСР заперечували масовий голод в Україні, усіляко замовчували будьяку правдиву інформацію.

Пізніше з боєм у душі Мілена Рудницька у своїй праці “Боротьба за правду про Великий Голод” напише: “Двадцять п'ять років тому, навесні 1933-го року, масовий голод на Україні,

найбільшою катастрофою, яку Україна пережила протягом усієї своєї історії”. Подальша доля громадської діячки склалася на еміграції. Після окупації Західної України більшовиками Мілена Рудницька у 1939 році переїхала до Кракова, згодом — до Берліна та Праги. У повоєнний період працювала над відновленням діяльності Союзу українок. Була однією з засновниць Української національної ради та її представником у Швейцарії. Очолювала Український допомоговий комітет. Мілена Рудницька впродовж усього життя невтомно пропагувала українську ідею, працювала в різних жіночих рухах.

У пам'ять про видатну українку 56-й курінь Українського пластового юнацтва має ім'я Мілени Рудницької, а в день вшанування жертв Голодомору на її могилі завжди горить свічка.

... І З НАМИ СЛАВА БОЖА Й СЛОВО БОЖЕ

Допис Анни Сомик

У мене в руках "Пропам'ятна книга Української православної парафії Святого Архистратига Михаїла. Сан-Франциско. Каліфорнія". Її автор – парафіянин названої парафії Микола Андріянів. В ній зібрані спогади багаторічної давності, що було дуже нелегкою справою. Багато людей, які брали активну участь у заснуванні та розбудові парафії, відійшли на вічний спочинок. Багато подій не було записано, щось забулося, і завданням автора було записати, систематизувати і зберегти все те, що можна було віднайти і почути з уст свідків подій. Книга ілюстрована величезною кількістю світлин парафіян і парохів церкви, а також різних подій церковного життя.

У "Передмові" автор розповідає про те, що у 1986 році на засіданні Управи церкви було ухвалено написати історію парафії. Микола Андріянів згадує, що він завжди із захопленням і цікавістю читав історії і спогади інших церков (наприклад, православної церкви Св. Володимира в Лос-Анджелосі) і мріяв давно про опис історії, заснування та розвитку своєї парафії. Така книга є потрібною, в першу чергу, майбутнім поколінням, які мають знати, в яких тяжких умовах організовувалася і зростала парафія та зберігати спадщину своїх батьків і дідів.

Православна церква завжди була, є і буде великим скарбом української нації. Віруючі люди постійно прагнуть до єднання з Богом, щоб ділитися своїми радощами і скорботами, знаходити спокій душі, бути побожними і навчати побожності своїх дітей.

Українці в різні часи і при різних обставинах були змушені покидати свою рідну землю і шукати кращої долі по чужих країнах. Цей шлях був надзвичайно тяжким.

Православні українці прибували до Каліфорнії в різні часи та різними шляхами. Першим відомим українським православним поселенцем у Каліфорнії був о. Агапій Гончаренко, який прибув до Сан-Франциско у 1865р., а згодом придбав собі маєток у Гейворді (біля міста Окленд), якому дав назву "Україна". Видавав газету "Аляска Гералд-Свобода". Помер о. Агапій у 1916р. і похований на своїй оселі біля дружини Альбіни.

Також варто згадати Михайла Підгірного, греко-католика, який прибув до Сан-Франциско у 1914р. і пізніше з дружиною Софією брав активну участь у заснуванні православної парафії. Відомо, що УПЦ як в Америці, так і в Канаді початково була зорганізована греко-католиками, які за межами своєї землі стали за рідною прадідівською православною церквою.

Після Першої світової війни еміграція пожвавилася, але через брак національної свідомості українські емігранти в своїй більшості розчинилися в

Серафим Паньків з сім'єю

різних неукраїнських церквах і організаціях. Така доля спіткала і більшість духовенства українського роду, але чужого духу.

Але, по Другій світовій війні еміграція свідомих українців до Каліфорнії значно збільшилась, у тому числі і до Сан-Франциско.

Вони прибували і через Далекий Схід, Китай, Південну Америку, і через Західну Європу, Канаду та Австралію. Православні українці не осідали компактною групою, як це було у східних штатах Америки чи в Канаді, а в своїй більшості поселялись залежно від місця праці і на великій віддалі один від одного, що негативно відбивалось на розвитку церковного і громадського життя.

Але, все ж таки, долаючи віддалі, соціальні стани, політичні розбіжності та походження, творили свої парафії та організації. Центром організованого життя української еміграції в Північній Каліфорнії стало місто Сан-Франциско. Головним ініціатором заснування Українською православною парафією є Серафим Паньків, який прибув до Каліфорнії у 1955р. з Венесуели. Там він брав активну участь в громадському та церковному житті. У Сан-Франциско він надіявся зустріти українську громаду з церквою, але, на жаль, жодної Української православної церкви не виявилось. Будучи глибоко віруючою людиною, С. Паньків не покидав надії організувати церкву. За порадою Галини Гріневич він звернувся з проханням до настоятеля Української православної парафії Св. Володимира в Лос-Анджелосі о. Петра Маєвського відправити службу Божу у Сан-Франциско.

24 серпня 1958 року в домі Серафима і Софії Панькових (на вул. Форд, 10) відбулася перша Служба Божа в Сан-Франциско, яку відправив о. Петро Маєвський. Дехто з присутніх із сльозами на очах перший раз в своєму житті почув Службу Бо-

жу на рідній українській мові.

В цей день на ниві Божій було посіяне зерно заснування Української православної парафії, яке прийнялося, пустило коріння і до сьогоднішнього дня росте все глибше і розвивається. Цього ж дня присутні провели перші Основуючі збори, на яких вибрали Тимчасовий комітет, до складу якого увійшли греко-католики і православні. Ось склад цього комітету: Роман Косович — голова (греко-католик), Серафим Паньків — заступник (православний), Мар'яна Мельник — секретар (православна), Софія Підгірна — скарбник (греко-католичка), Микола Сорока — член (православний), Марія Петренко — член (православна), Іван Іськів — член (греко-католик), Галина Гріневич — член (православна).

Завданням і метою комітету були організація української громади та створення православної церкви у Сан-Франциско. Комітет займався збіркою фінансів і організацією відправ Служб Божих. Служби Божі відправлялися раз в місяць. Перші три Богослуження відбулися в хаті Панькових, які відправив о. Петро Маєвський без жодної нагороди, а його подорож з Лос-Анджелосу оплачувала парафія Св. Володимира. В поїздках до Сан-Франциско о. Петра часом заміняв його помічник о. Олексій Лімонченко.

Із січня 1959 року комітет винайняв для Служб Божих грецьку церкву Святої Тройці на 7 вулиці (сьогодні Українська православна церква). Тут Служби Божі також відправлялися раз в місяць і з обмеженим часом — 1 година, з 9.00 до 10.00 і не було часу навіть на коротеньку проповідь. В цей час був організований церковний хор під керівництвом Миколи Сороки.

24 травня 1959 року після Служби Божої в церкві о. Петро Маєвський відправив у хаті Панькових Панахиду по бл. п. Симону Петлюрі, а після Панахиди відбулися Загальні

збори, на яких засновано Українську Автокефальну Православну Парафію під патронатом Святого Архистратига Михаїла. Тоді ж було обрано першу парафіяльну Управу, головою якої став Серафим Паньків. На цій посаді він чесно і самовіддано пропрацював 7 років, а потім за власним бажанням подав заяву на звільнення по причині перевантаження і перевтоми.

Незважаючи на те, що Управа вклала багато зусиль і праці, справа посувалася дуже поволі і з мізерними наслідками. Постійних членів було лише 11 осіб, а членські внески були за добровільними датками.

І все ж таки 5 листопада 1960 року, нарешті, було придбано будинок на вулиці Алабама 1342 за \$9,500. На купівлю цього будинку взяли позичку на ім'я Серафима та Софії Паньків, тому що парафія не була ще зареєстрована і не мала права на позичку. Жалюгідний і занедбаний будинок після ремонту перебудували більш-менш під Храм Божий, якому дали назву "Церковно-громадський дім". Багато фізичної праці і часу було вложено у ремонт. Все робили своїми силами у час після власної праці і у вихідні дні.

Маленька, але активна громада цікавилася не тільки церковним і громадським життям, а і політичними справами.

16 січня 1962 року мер міста Сан-Франциско Джордж Христофор прийняв голову парафії Серафима Панькова для підписання Декларації про встановлення 22 січня Українським Днем та вивішні цього дня Українського прапора над будинком міської Управи.

Не дивлячись на свій мізерний фінансовий стан громада провадила збірку для жертв на різні цілі: на будову церкви у Лос-Анджелосі, на пам'ятник Тарасу Шевченку у Вашингтоні, у фонд допомоги митрополиту Йосифу Сліпому, який перебував на засланні, та інші.

Як кожне організоване тіло, так і парафія, завдячує своє народження й тривке існування нечисленній, але сильній духом групі людей, які зуміли свої релігійні і духовні наміри передати усім вірним, надихаючи їх своїм прикладом і підсилюючи своїми фінансами для розвитку парафії.

Ніколи не треба забувати тих, хто у незламній вірі і відданості своїй меті дарували свій жертвенний труд і гроші для скріплення громади і побудови своєї Церкви. При заснуванні парафії на початках найбільше зусиль і праці приклали Серафим Паньків, Текля Денис, Галина Гріневич, Омелян і Мар'яна Мельник, Михайло і Софія Підгірні, Іван Панікар, Іван Краківський, Микола Сорока, Марія Кузнецова, Іван Іськів, Ілля Гангалюк, Іван Жеребінський, Федір Мельник, Іван Столець, Петро Січка.

Також, треба завдячувати духовенству і віддати йому

належне за самовіддану і безкорисну працю. Більше, як п'ять років о. Петро Маєвський і о. Олексій Лімонченко доїжджали раз в місяць з Лос-Анджелоса і жодної нагороди не отримували, а в деяких випадках ще й жертвували на різні необхідні потреби парафії. Серед перших парохів парафії були о. Симон Шумаков, о. Тимофій Фінь.

Праця Тимчасового комітету, а згодом парафіальної Управи була багатогранною. Одночасово з вирішенням релігійних питань розвивалося і національно-громадське життя, співпрацюючи з Відділом УККА, який вже діяв з 1951 року. Була організована велика (понад 30 осіб) танцювальна група під проводом Олі Вермонт, якій допомагали Іван Поліщук та Микола Кісь. Група виступала з великим успіхом і користувалася пошаною глядачів. Про неї неодноразово друкувалися репортажі в американській пресі Сан-Франциско та Окленда і в українських газетах "Свобода" та "Українське життя".

При парафії на вулиці Алабма працювала школа українознавства, яку провадив Федір Луців. Ще існувала школа українознавства при католицькій церкві, де викладала професор Зінаїда Панасенко. Згодом вона провадила школу у православній церкві.

Неможливо описати працю, жертвність та дари більшості членів. Згадаємо хоча б художників Гаврила Тоцького за його прекрасні ікони та Олександра Леська за його безцінні картини – портрети Св. Кн. Володимира, Богдана Хмельницького, митрополита Василя Липківського, митрополита Андрея Шептицького та Симона Петлюри.

На Загальних зборах у серпні 1964 року було ухвалено приєднатися до складу парафій УПЦ в США. Консисторія вирішила питання позитивно. Відтоді парафія вступила в новий період свого розвитку.

Малі приміщення на вулиці Алабама вже не задовольняли парафію. Оля Вермонт повідомила членів Управи, що греки продають свою стару церкву Св. Тройці на 7-й вулиці. Але ціна в \$110,000 для такої громади була неможливою. Після активної торгівлі й роз'яснення, що ця будова не буде знищена і знесена (були покупки тільки на землю), а буде відремонтована під церкву й залишиться як історична пам'ятка – греки погодилися на ціну \$60,000.

Церква побудована у візантійському стилі і є вірною копією церков в Україні. Збудована у 1905 році і, будучи ще не зовсім скінчена, витримала великий землетрус у 1906 році. Ця будівля стане не тільки святим місцем для Богослужіння, але й рівночасно осередком культурно-громадського життя для православних українців.

На той час у церковній касі було \$2,000. Через УНС (Український Народний Союз) взяли позичку в сумі \$30,000 під 5% на 15 років. Греки також погодилися дати позичку \$30,000 під 6%. Але вимагалася якась гарантія, і вісім віddаних парафіян зголосилися закласти своє майно. Імена благородних і чесних людей закарбовані на "Меморіальній дошці" трастів, яку освятив о. Роман Тринога 19 липня 2005 р. в рік 40-річчя церкви. На граніті читаємо імена:

Ілля і Ольга Гангалюк
Серафим і Софія Паньків
Юрій і Діана Шулежко
Микола і Євгенія Сорока
Петро і Віра Січка
Едвард і Дарія Черепенко
Джордж і Ольга Вермонт
Іван і Катерина Жеребінські.
Куплений храм багато часу не використовувався і стояв закритий. Ззовні він виглядав досить пристійно. Але всередині це була закурена пилом і саженою руїною з прогнилим дахом і облупленою штукатуркою. Радували око, хоч і закурені, але чудові вітражі у великих вікнах. Дякуючи групі ентузіастів, котрі

Встановлення хреста на церкві

поставили своїм завданням за всяку ціну відремонтувати Храм, робота йшла успішно. Про цей час розказав у своєму вірші "Експромт" поет Петро Карпенко-Криниця.

*...І знов стоїть велично
Хрест на нашій Храмі:
Господь в умовах цих –
це диво з див!
Складний ремонт
простими нашими руками
Собі на славу й людям довершив.*

*Було на дах
нелегко лізти щосуботи,
Клепаль залізо, різати дошки,
За цілий тиждень
від фабричної роботи
Стомившись і змучившись таки.*

*Але Господь робив нам іспит,
бо нежданна
Дощів вода лилася у наш Храм...
І ось
На владний заклик
пароха отця Івана
І Юрія Шулежка – почалось:*

*Під банею зійшлись
Маленко й Жеребінський,
Потів Шавлач і Січка й навіть Цар,
І сили всі свої
старий Чорнокосинський
Спасителю приносив на вівтар.*

*Трудивсь Казай,
Лисько і Едвард Черепенко,
Привітний титар Храму Соловій...
Меркело й Крейдин, Іськів,
Дзига й Бондаренко
Обов'язок виконували свій.*

*Чудні діла твої, о Господи,
й неждані.
Ти навіть мурина
прислати нам зумів.
І я, покірний Ваш слуга,
не раз на бані
Із Візиром Віталієм сидів...*

*Була б жіночого
образа рівноправ'я,
Промовчання
Сестрицтва добрих справ,
Коли б Марусі Черепенко
не згадав я,
Сестер Казай і Скіри не згадав,*

*Бо, як і Ольга Соловій
і Кузнецова,
Теслюк і Ліда Панькова – у Храм
Вони привозили обіди пречудові
І без вина їх дарували нам.*

*І кожен з нас, мирян,
в ремонті успіх вірив,
Жвавішим був, і їв і каву пив...
Хвала ж Сестрицтва голові –
рухливій Вірі,
Уклін родині чесній Шавлачів!*

*Коли я все це говорю,
до того ж бачу,
Як тяжко гріш зароблений дають
Для нашої святині люди неледачі
– Я вірю в правоти священну путь.*

*Ні смута,
сіяна лукавим у громаді,
Ні труднощі на ниві пресвятих –
Ніщо не зможе стати
й бути нам на заваді
В тяжкій дорозі віри і надій.*

*Диявол сильний – ми це знаєм!
Та в могилу
Загнать не можна день,
а сонце – в тінь,
І правди Бог сокрушить
сатанинську силу,
Як Михаїл Архистратиг... Амінь*

ХРАМОВЕ СВЯТО, 26/XI 1967.

Парафіяни, окрілені своїм власним Храмом і призначенням Консисторією постійного настоятеля о. Івана Гончарова, стали активнішими, вносили пожертви готівкою, організували Сестрицтво Св. Кн. Ольги.

Під редагуванням о. Івана Гончарова видано перший номер церковного "Бюлетня". Згодом він стане називатися "Церковний Вісник" і його кілька років редагуватиме Віталій Візир, якого змінить Микола Андріянів і буде займатися "Церковним Вісником" понад 20 років. Всі номери вісника зараз знаходяться в церковному архіві.

В житті парафії особливе місце займає Сестрицтво — добровільне об'єднання жінок, без допомоги чиїх рук і серця годі уявити собі церковно-громадське життя. Вони — опора парафії у всіх акціях: оформленні внутрішнього вигляду церкви; приготуванні обідів, особливо в час релігійних і національних свят чи інших імпрез; продажі пасок і різного печива, а, також, національних виробів. Вся ця нелегка праця приносила фінансовий прихід парафії. Майже завжди обіди готували за свій рахунок. Крім того, переважна більшість сестриць співали у церковному хорі. Найбільша відповідальність припадала на долю голови Сестрицтва. Першою головою Сестрицтва була Марія Кузнецова. Неодноразово Сестрицтво очолювали Оля Вермонт, Віра

Шавлач, Надя Базальська, Женья Ділеєв, а також Антоніна Шавлач, Ольга Каницька, Анна Столець і Марія Андріянів.

Церковний хор є основною рисою Служби Божої у православній церкві. Він є душою Храму і співом прославляє Творця. Тому, вже з перших Богослужіння була потреба у створенні хору, першим керівником якого став Микола Сорока. Він кілька років підряд сумлінно виконував обов'язки регента хору. Після нього змінилося декілька керівників. І ось уже 35 років хвалить Бога чудовим голосом і несе відповідальність за стан співу хору у церкві диригент Віра Візир. Це високе служіння Богу за Його покликанням вона несе з великою відповідальністю. А хориристи бачать в ній того, хто розуміє і підтримує кожного з них.

Багато всього — і піднесення, і упадків — пережила парафія не за одне десятиліття. Але завжди корисних і цікавих справ було більше — і всіх їх не перелічити. Та все-таки одну згадаємо: у 1982 р. було погашено борг за церкву.

Нова сторінка у житті парафії відкрилася у червні 2012 р., коли настоятелем парафії було призначено о. Георгія Тяпка, дякуючи якому парафія дістала різносторонню динаміку розвитку. О. Георгій зумів долучити велику групу представників нової імміграції та дітей фундаторів церкви до служіння українській громаді. Відновило свою роботу Сестрицтво Св. Кн. Ольги, 2014 року відкрила двері Українська школа, зроблено ремонт церкви ззовні і збудовано дитячий майданчик. Парафія приймає активну участь в просвітницьких та благодійних програмах.

За таку активну та натхненну працю в розбудові парафії в травні 2017 р. з благословіння Високопреосвященнішого митрополита Антонія о. Георгія було нагороджено хрестом з прикрасами.

Щоб було майбутнє — треба, щоб були діти. Кожної неділі простора зала під церквою заповнюється дітьми від 4-х до 12-ти років. Там починає працювати Українська школа, яка налічує 40 учнів, що навчаються у п'яти класах. Школу очолює Андрій Шегера — активний, відповідальний і обдарований молодий чоловік.

У 2017 році був започаткований гурток українського танцю, у якому на сьогоднішній день вчать танцювати 25 дітей.

Що може бути краще як здорові, веселі, розумні Божі діти!

Переконаємось: зерно, посіяне на Божій ниві в 1958 році, приносить свої плоди.

Р.С. Милосердний Господь дає парафіянам церкви Св. Архистратига Михаїла довге і щасливе життя. У церковній залі кілька разів урочисто і піднесено вітали із 100-літнім ювілеєм своїх парафіянок:

1990 р. — Галину Гувер-Гріневич, одну із перших засновниць парафії;

1998 р. — Зінаїду Панасенко, професора-філолога Київського університету, вчительку "Рідної школи";

2001 р. — Анну Мудру-Топчій, чудову жінку і прекрасну людину.

Бажаємо всім парафіянам довгих, здорових і щасливих літ життя.

Вітаємо із 60-річчям ПАРАФІЇ!

КЛАСИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ CLASSES FOR ADULTS

Набираємо студентів в класи української та англійської мов. Класи для дорослих будуть відбуватися кожної неділі в Сан-Франциско на протязі навчального року.

Announcing enrollment into Ukrainian and English classes for adults. The classes will be held every Sunday in San Francisco throughout the school year.

Телефонуйте:
650-544-5848

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА МУЗИКА *Брати Іванові*

«Брати Іванові» можна слухати на [Apple Music](#), [Google Play](#), [Spotify](#) & [Amazon Music](#).

Навідайтесь до ukrainianfolkmusic.com щоб дізнатись більше

ГЕОПОЛІТИКА ТОМОСУ

Чому Константинополь вирішив підтримати Україну?

Валерій Майданюк, передрук з публікації від 16 жовтня в Zaxid.net

Українська православна церква просила Константинополь про автокефалію від 1991 року, однак, Вселенський престол не поспішав з українським питанням. То що ж змінилося у 2018 році?

Мовчання патріарха

Спроби українських православних стати незалежними від Москви почалися одразу після здобуття країною суверенітету. Ще 1-3 листопада 1991 року на Всеукраїнському православному соборі було скеровано звернення єпископату від 22 січня 1992 року до Московського патріархату з наполяганням не відкладати розгляд питання про автокефалію. УПЦ Київського патріархату та УАПЦ мали тоді державну підтримку в особі президента Леоніда Кравчука, однак, ні Москва, ні Константинополь не пішли назустріч українцям.

Неодноразові спроби та звернення до Вселенського патріарха були й після Помаранчевої революції, але справа не пішла далі моральної підтримки Константинополя. У березні 2005 року під час зустрічі делегації Вселенського патріархату з президентом Віктором Ющенком архієпископ Скопелоський Всеволод заявив, що «Матір-Церква, Константинопольський патріархат, вважає, що її дочка — Московський патріархат — має ту канонічну територію, яка існувала до 1686 року». Москві закинули, що Константинополь не згоден з кордонами її «канонічних територій», однак Київський патріархат тоді не отримав ані зняття анафем, ані автокефалії. Між Москвою та Константинополем вже давно були непрості відносини, з огляду на формування РПЦ на базі церковних структур часів СРСР та її фактичної підпорядкованості Кремлю, однак, йти на конфлікт з найбільшою у світі православною церквою патріарх Варфоломій довго не наважувався.

До того ж Константинопольський патріархат, що базується в Стамбулі, завжди мусить зважати на позицію турецької влади, яка не дуже хоче посилення ролі «грецького» патріарха і ніколи не хотіла псувати відносин з Росією у такому драгливому для Москви «українському питанні». Тому, всі прохання українців про автокефалію супроводжувалися лише мовчанням та розуміючим поглядом.

Другий Рим проти «Третього Риму»

У ХХІ столітті карта світового православ'я стала більш подібною на клаптикову ковдру, що складалася з найбільшого клаптя — РПЦ, та низки дрібних православних церков: Грецької, Сербської,

Болгарської, Румунської, Грузинської тощо. При цьому роль Константинопольського патріарха з роками зводилася до ролі англійської королеви, тож Московський патріархат вже приміряв на себе роль лідера світового православ'я, без огляду на Вселенського патріарха Варфоломія. Довгі роки це була неоголошена війна за домінування, збереження і розширення свого впливу в православному світі між найавторитетнішою церквою і найбільшою. Константинопольський патріарх, який стояв на дорозі Московському патріархату до лідерства, рядові священники РПЦ ще в 1990-х на проповідях називали якщо не агентом Держдепу США, то принаймні вважали його таким, що перебуває під впливом Вашингтона, а найканонічнішою у світі церквою називали, звісно, Російську православну.

У світовому православ'ї назрівав розкол, що поглибився на Всеправославному соборі на Криті 2016 року, який Російська церква проігнорувала і переконала залежних від себе патріархів відхилити запрошення Варфоломія. Це стало публічним ляпасом Константинополю та прямим жестом непокори, щоби більше, демонстрацією претензій РПЦ на лідерство в православному світі. Холодна війна між Другим Римом та так званим «Третім Римом» створила умови для більш рішучої позиції Вселенського патріарха щодо відсічі експансіоністських планів Московської церкви. І питання української автокефалії якраз виявилось зручним козиром Варфоломія для удару у відповідь: якщо РПЦ найбільша за кількістю вірян, то як вона поменшає після відходу материнської та серцевинної частини канонічної території РПЦ з десятками мільйонів вірних, 12 тисячами приходів, Києво-Печерською та Почаївською лаврами? Якщо процес створення української церкви піде таким темпом, як розраховують у Києві та Константинополі, то в Європі утвориться найбільша православна церква, яка може скоротити кількість

вірян РПЦ на третину, а то й на половину, враховуючи значну частину мусульманського та атеїстичного населення Росії. За населенням Росія більш ніж утричі перевищує Україну. Попри це кількість зареєстрованих релігійних громад та організацій в Україні помітно більша — 26,760 проти 21,448 у РФ. Тож РПЦ може виявитися збитою ще на злеті: не досявши найвпливовішого статусу, вона ризикує втратити навіть статус найбільшої. Віковічне прагнення українців до визнання своєї національної церкви нарешті стало питанням збереження статусу Константинополя у православному світі.

Кому належатиме Україна?

Водночас, надавши українській церкві статус автокефальної, Константинополь не лише ослабить противника, який майже взяв Вселенського патріарха за горло, але й може суттєво зміцнити власні позиції.

Після падіння Візантії Константинопольська церква скоротила свій вплив до незначної частки православного населення Туреччини й сьогодні перебуває в статусі екзотичної меншості в мусульманській країні. Невелика територія та декілька храмів у Стамбулі (близько 5 тис. вірян у Туреччині), частина Греції, Крит та острів Патмос фактично становлять всю територію прямого Константинопольського підпорядкування. Хоча Вселенському патріарху напряму підпорядковуються чимало церковних громад в діаспорі по всьому світу — 23 єпархії в Північній Америці, Західній Європі, Австралії. Однак, очевидно, що Бельгійська, Австрійська, Іспанська, Чиказька, Нью-Джерсійська, Сінгапурська чи Мексиканська митрополії, з уваги на нечисленну православну громаду в цих країнах, не можуть дати Константинополю ні значних матеріальних ресурсів, ані політичного впливу. Приміром, Українська православна церква у США має тільки 115 парафій, а Московський патріархат має по всьому світу майже 38 тисяч парафій і величезну фінансову державну підтримку та допомогу російських спецслужб.

Однак, зміна статусу українського православ'я може дати Константинополю друге дихання. Як вважає низка релігійних ієрархів, поки в Україні не оберуть главу нової Української православної церкви і не буде надано томос про автокефалію, на нашій території спочатку буде запроваджена тимчасова юрисдикція Константинополя. І тут, з виведенням України з підпорядкування Москви, Вселенський патріарх отримає під свою пряму юрисдикцію близько 30 млн вірян — 72% серед населення України, які вважають себе православними. Звісно, частина вірян залишиться під московським контролем і не увійде до складу української церкви, але, в будь-якому разі, це будуть мільйони вірян і тисячі храмів та громад. Українці значно краще сприймуть тимчасову підпорядкованість Константинополю (який до нас більш прихильний та підтримує наш прозахідний вибір), аніж залежність від Московської церкви, у храмах якої здійснюється антиукраїнська пропаганда і неодноразово переховувалися сепаратистські бойовики і зброя.

Такий крок істотно посилить статус і вплив Константинополя в православному світі, а після отримання Києвом автокефалії Другий Рим отримає додаткову підтримку на церковних соборах. Варфоломій більше не вважатиметься «англійською королевою», а роль Вселенського престолу знову набуде значущості, як у часи Візантії. Однак, на відміну від Середньовіччя, у ХХІ столітті, після взаємного зняття анафем між главами католицької та православної церков, проєвропейське східне та західне християнство будуть тісно розвивати співпрацю, а не протистояти, як цього хотіла б РПЦ. Виведення з підпорядкування Москві також дозволить українським православним долучитися до європейського міжконфесійного діалогу, замість московського православного мракобісся та залякування вірян «занапащенням душі» під час шлюбів православних з католиками чи прийняття причастя в греко-католицьких церквах, як люблять розповідати московські священники.

Водночас українцям не варто наперед святкувати й казати «гоп», поки не перескочили, і передчасно радіти намірам надання томосу автокефалії, поки не маємо ні єдиної церкви, ні вибраного глави, ні всеукраїнського православного собору. Адже сьогодні всі зусилля російських спецслужб, їхні фінансові ресурси та агентура в Україні та по всьому світу працюють над тим, щоб якщо не заблокувати, то зіпсувати українцям можливість здобуття власної церкви.

MASHA ARCHER

a.k.a. Maria Mukhin
Extraordinary Jewelry

Photo: Masha Archer, by Charles Homer Archer
www.masha.org
masha@masha.org

Available in San Francisco at:

The San Francisco Opera Shop on the mezzanine level
Before, during, and after performances
(shopping passes available at box office for those
without a performance ticket)
(415) 565-3263
operashop@sfoopera.com
The Rafael's boutique in the Palace Hotel
(415) 974 6772
david@therafaels.com

Los Angeles, CA
The shop at the Los Angeles Opera,
Dorothy Chandler Pavilion,
(310) 487-1650
mimirotter@hotmail.com

New York, NY
The Ukrainian Museum Gift Shop
(212) 228-1947
giftshoporder@ukrainianmuseum.org
The Ukrainian Institute of America
(212) 288-8660
mail@ukrainianinstitute.org

Santa Fe, NM
Laura Sheppherd Atelier:
(505) 986-1444
www.laurasheppherd.com

Taos, NM
Taos Art Museum at Fecchin House
(575) 758-2690
operations@taosartmuseum.org

Jackson Hole, WY
Belle Cose
(307) 733-0233
sales@bellecose.com

Palm Beach, FL
Jennifer Garrigues, Inc.
(561) 659-7376

Sarasota, FL
Deam Weaver Collection
(941) 388-1974
TréborStyle
(941) 203-8356

Naples, FL
Audrey's - Tea With Me
(239) 403-8322
www.audreysofnaples.com

ТВОРИ ДОБРО

ПРОДОВЖЕННЯ БЛАГОЧИННОЇ АКЦІЇ - ДОПОМОГА ДІТЯМ, ЯКІ ВТРАТИЛИ БАТЬКІВ НА ВІЙНІ ТА БІДНИМ БАГАТОДІТНИМ СІМ'ЯМ В УКРАЇНІ — НЕ ЗАЛИШАЙСЯ БАЙДУЖИМ!

Шановна громадо, батьки Українських Шкіл в Сан-Франциско та Санта Кларі разом з парафіянами обидвох церков, Української Православної Церк-

ви Св. Михайла та Української Греко-Католицької Церкви Непорочного Зачаття, запрошують Вас приєднатися до нової благодійної акції "Твори Добро" для допомоги дітям, чії батьки загинули на війні, та допомоги бідним багатодітним сім'ям в Україні.

Із необхідного: нові або легко-вживані дитячі речі (одяг, взуття),

БЛАГОЧИННА АКЦІЯ 28 ЖОВТНЯ — 25 ЛИСТОПАДА

Ukrainian School of San Francisco / Українська Школа Сан-Франциско
Ukrainian School – Рідна Школа San Francisco
Український Центр Св. Володимира в Санта Кларі
St. Michaels Ukrainian Orthodox Church
Immaculate Conception Ukrainian Greek-Catholic Church

засоби по догляду, товари для школи (рюкзаки, ручки, фло-мастери, олівці), ігри та м'які іграшки, смачні гостинці.

Розмір одягу: від народження до підліткового віку.

Будемо дуже вдячні за матеріальну допомогу на прид-бання нових речей для дітей та на відправлення пакунків:

[paypal.me/TvoryDobroCharity](https://www.paypal.me/TvoryDobroCharity)

Шановні Волонтери, хто бажає допомогти сортувати та складати речі в посилки на відправлення, приєднуйтеся, до нас, будь-ласка: 2 грудня, за адресою Української Православної Церкви Св. Михайла — 345 7th St, San Francisco, з 11:00 до 4:00 години дня.

Orest Balytsky D.M.D.

Diplomate, American Board of Endodontics

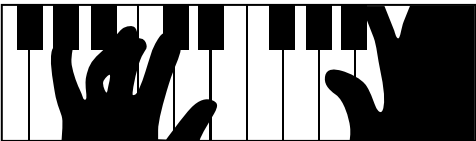
(707) 763-2170

orbendo17@msn.com

www.petalumaendo.com

NORA M. MASON

SARATOGA PIANO STUDIO

408-867-1707

NORAMASON22@GMAIL.COM

WWW.SARATOGAPIANOSTUDIO.COM

«І МИ ПОТИСНУЛИ БОГОВІ РУКУ»

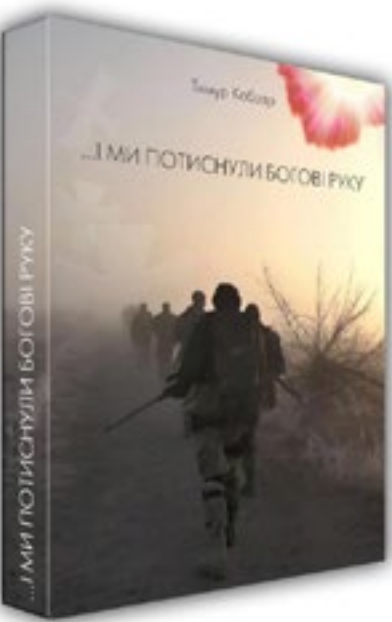
Тимур Кобзар 2019 (анонс)

Örökre emléünkbe leszel...

Скупі рядки офіційного повідомлення кажуть: «У запеклому бою під Зайцевим загинув 22-річний закарпатець, мешканець Виноградова Золтан Балаж». А за цими рядками — цілий світ патріота України, українського угорця, бійця славетної 128-ї гірсько-піхотної бригади.

18 липня 2017 року Золтан чергував на позиції біля неспокійного Зайцевого. А тут — постійні обстріли з боку знахабнілого ворога, а тут — убивча робота ДРГ. Надвечір цього дня, о 20 годині 30 хвилин бойовики затіяли черговий обстріл нашої території, наших спостережних постів. Артилерія стріляла прицільно. Ось тут уламки від снарядів сипонули на позицію, де ніс бойове чергування наш Золтан Балаж. Він загинув.

А він же міг не йти на війну, бо у нього були проблеми зі здоров'ям, і медична комісія відмовила йому у призові до лав ЗСУ. Та, як кажуть, було б бажання. А воно було. Бо дуже хотілося Золтану стати на захист маленької донечки, коханої дружини, батьків та рідної Батьківщини. Тоді він

підлікувався, пройшов медкомісію і підписав контракт на служіння в Збройних Силах України. Дехто з його оточення не розумів порив угорця воювати за Україну. Мовляв, навіщо це тобі? Можеш загинути. На ці закиди молодий красень відповідав: «Погляньте на свої родини, на свої оселі. Хто їх мусить захищати? Хіба ж не ми?» І Золтан разом із бойовими друзями пішов обороняти свою

родину, свою Україну від ворога. Воював у Пісках, воював у Зайцевому. А під час коротких відпусток поспішав додому до свого зеленого Закарпаття, до своєї молоді сім'ї, до родини. Маленька донечка не впізнавала спо-чатку свого татуся, а ледь звикала до його ніжних рук, люблячих обіймів — він знову зникав. Їхав знову туди, де на нього щохвилини чекала смертельна небезпека, щоб там, на Заході України, ця небезпека не чатувала на його крихітку. Їхав обороняти рідну землю від окупантів, бо оберігати рідний край від загарбання — це чоловіча робота. Хлопці не народжуються воїнами, але за потреби ними стають, — казав Золтан бойовим друзям.

За півтори години до вбивства Золтана на бойовому посту, дружина Вікторія розмовляла з чоловіком. І раптом у неї заболіло серце, так, ніби хто шпильки в нього встромляв. Те бідне жіноче серце, стомлене постійним очікуванням звістки з фронту, віщувало біду.

І вона, лиходійка, прийшла до родини Балажів у всій своїй згубній «красі». Золтана не стало, немовби сонця, яке ввечері не зайшло, а просто впало за

горизонт. Знаємо, що воно там є, але не бачимо. Згодом побачимо, але то буде оновлене, народжене заново світило.

...Ще в 1046 році угорський король одружився з донькою нашого Ярослава Мудрого — Анастасією. Вона прийняла католицьку віру і підписувала документи ім'ям Агмунда. І вона вивчила угорську мову, і відмінно нею володіла. Разом із королем Агмунда успішно правила угорським народом.

Що ж, маємо родинні зв'язки з угорцями.

Щось не так? Та то ж політика, а не думка дружнього нам угорського народу. А щоб нас у світі поважали, треба перемогти у війні і стати багатими та сильними. Во ім'я щастя українського народу і рідних нам угорців Закарпаття. Во ім'я родини Балажів і світлої пам'яті Воїна, Захисника, Сина — Золтана Балажа.

Ми тебе пам'ятатимемо завжди...

Örökre emléünkbe leszel...

©Тимур Кобзар "...і ми потиснули Богів руку"

ДЛЯ ДІТЕЙ

Казка Івана Франка
За редакцією Максима Рильського
Ілюстрація Софії Караффи-Корбут

Надійшла весна прекрасна,
Многоцвітна, тепла, ясна,
Мов дівчина у вінку;
Ожили луки, діброви,
Повно гамору, розмови
І пісень в чагарнику.

Лев, що цар є над звірами,
Пише листи з печатками,
Розсилає на весь світ:
В тих листах велить він
строго,
Щоб посходився до нього
В мить увесь звірячий рід.

Ось ідуть вони юрбами –
Ті безхвості, ті з хвостами.
Все, що виє, гавка, квака;
Лиш один мов і не чує,
В своїм замку, знай, ночує –
Лис Микита, розбишака.

Ой, не даром він сховався!
Певне, слухать побоявся,
Що звірячий скаже люд.
А тим часом у столиці
Цар засів біля цариці,
Щоб творити звірам суд.

Перший вийшов Вовк
Неситий:
– Царю, – каже, – від
Микити
Вже мені хоч пропадаты!
Діток моїх б'є, кусає,
А Вовчицю обмовляє
Так, що й сором повідаты!

А й мене – хіба ж то чесно? –
Як він хитро і облесно
Мало в гріб раз не ввігнав!
Це було ще того разу,
Як я з царського указу
Мировим суддею став.

От до мене вбіг Микита:
Вовче, справа знаменита!
Ось чотири барани.
Батько їх умер недавно
І лишив їм поле славне, –
На твій суд прийшли вони.

Бачиш, почали сваритись,
Як тим полем поділитись, –
Землеміра в них нема.
Я тобі пораджу щиро:
Будь ти їм за землеміра, –
Праця буде не дарма.

Втішивсь я – нема що
крити.
Бачте, баранів мирити
Дуже я люблю над все:
Як зроблю їм справу в полі,
То вам жоден з них ніколи
Скарг ніяких не внесе.

От я швидко збираюся,
З баранами вітаюся –
Хлопці повні, як стручки!
«Ну-бо, хлопці, поспішімо,
Землю міряти ходімо!
Маєте кілки, дрючки?»

«Все є, – кажуть, – все
готове!»

Вийшли в поле Баранове,
Стали мірять – ні, не йде!
Тут замного, там замало,
Вшир не хочуть, вздовж не
стало,
Не погодяться ніде.

Далі каже Лис Микита:
– Тут одна лиш стежка бита
Вас до правди заведе.
Вовче, стань на середині,
А з них кожний в сій
хвилині
На ріг ниви най іде.

Станьте й стійте там
спокійно,
Кожний з вас пильнуй
подвійно!
Як я крикну: вирушай! –
То до пана Вовка кожен
Найскоріш як тільки може
В ту хвилину підбігай!

Хто найшвидше дочвалає,
Вовка з місця геть зіпхає,
Матиме найбільшу часть.
Зрозуміли? – Зрозуміли! –
Ну, ставайте ж, і за діло,

Най вам бог добігти дасть!

Всередині став я радий,
І не думавши про зраду,
А Микита на межі
Мало зо сміху не присне –
Як не гаркне, як не свисне:
«Раз-два-три! А враз біжи!»

Ледве крикнув Лис
Микита –
Гей, як рушили з копита
Барани у той сам час!
А як збилися до купи,
То, немов чотири ступи,
В мене гопнули нараз.

Як ударили щосили,
Думав я, що розчавили,
На макуху потовкли.
Я лиш зойкнув, закрутився
Та й на землю покотився,
Очі кров'ю заплили.

Та прокляті бараниська
Не вважають, що смерть
близька,
Що зомлілий я лежу:
Сей рогами звідси пхає,
Той в противний бік
штовхає,
Щоб посунути межу.

Довго ще так правувались,
Щохвилини розбігались
Та й рогами в мене бух!
А Микита, той собака,
Реготавсь, аж лазив рака,
Що так з мене перли дух.

Ой, лиха ж була година!
Проминула б ще хвилинка –
Вбили б вовка барани.
Та якраз моя Вовчиця
Тут надбігла подивиться, –
Аж тоді втекли вони.

Хоч як жалібно цю повість,
Мов сумную дужу новість,
Вовк цареві говорив,
То цариця ну сміятись,
Та й сам цар, щоб
приховатись,
Ледве сміх в собі душив.

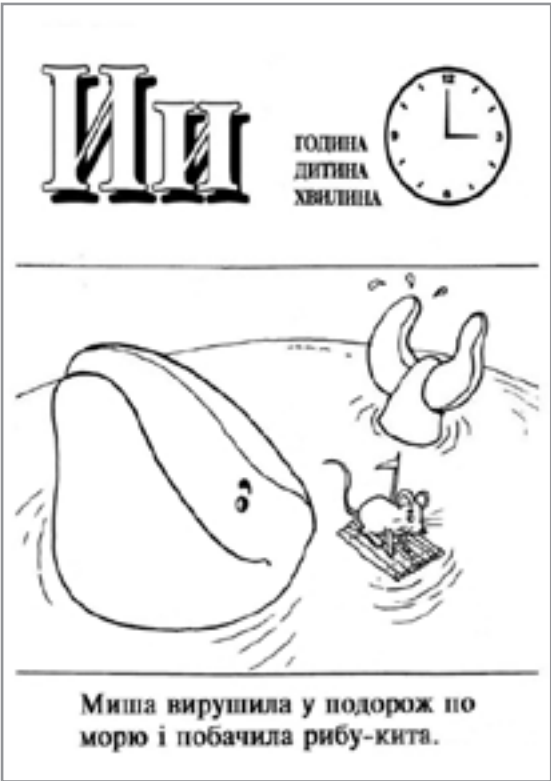
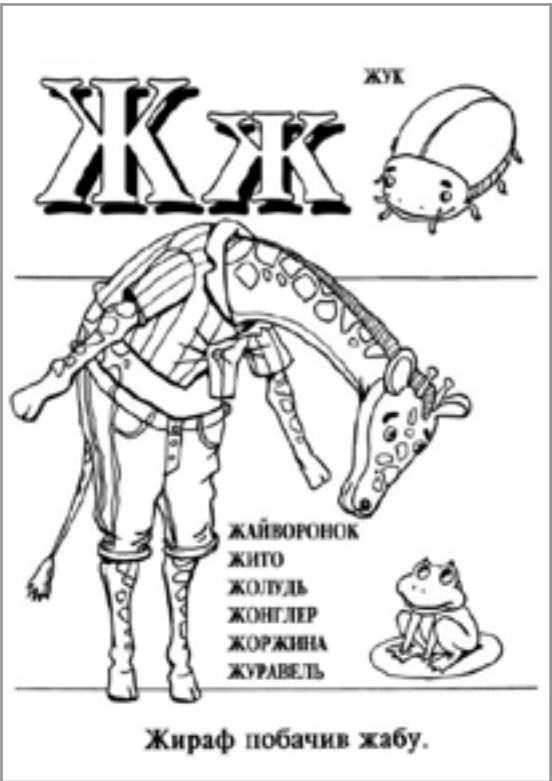
Гектор, Цуцик, неборака,
Став на лапки та й балака:
– Царю, страже наших
прав!
Ковбаси я мав шматочок
Та й сховав її в куточок, –
Лис і тую в мене вкрав!

Кіт Мурлика скочив жваво:
– Бач, яке собаче право!
Ковбаса була моя!
Лис Микита, правда,
зłodій,
Ковбасу ж ту при народі
В ковалихи викрав я!

– Чиста правда, що й
казати, –
Рись почав тут
промовляти, –
Лис Микита зłodій є.
Він сумління, честь і віру
За дриглі, горілки міру
Без вагання продає.

Продовження в грудневому
випуску

ДРУКОВАНІ ТА РУКОПИСНІ ЛІТЕРИ						
Аа а <i>Аа</i>	Бб бе <i>Бб</i>	Вв ве <i>Вв</i>	Гг ге <i>Гг</i>	Ґґ ґе <i>Ґґ</i>	Дд де <i>Дд</i>	Ее е <i>Ее</i>
Єє є <i>Єє</i>	Жж же <i>Жж</i>	Зз зе <i>Зз</i>	Ии и <i>Ии</i>	Іі і <i>Іі</i>	Її ї <i>Її</i>	Йй йй <i>Йй</i>
Кк ка <i>Кк</i>	Лл ел <i>Лл</i>	Мм ем <i>Мм</i>	Нн ен <i>Нн</i>	Оо о <i>Оо</i>	Пп пе <i>Пп</i>	Рр ер <i>Рр</i>
Сс ес <i>Сс</i>	Тт те <i>Тт</i>	Уу у <i>Уу</i>	Фф еф <i>Фф</i>	Хх ха <i>Хх</i>	Цц це <i>Цц</i>	Чч че <i>Чч</i>
	Шш ша <i>Шш</i>	Щщ ща <i>Щщ</i>	Ь знак м'якшення <i>ь</i>	Юю ю <i>Юю</i>	Яя я <i>Яя</i>	

Розмальовка "Українська абетка"

КРОСВОРД І СУДОКУ

1	2	3	4		5	6	7	8
9				10				
11						12		
		13						
14	15					16	17	18
19			20		21			
22			23				24	
	25				26			
27			28				29	30
31		32			33	34		
35				36		37		
		38						
39	40					41	42	43
44			45		46			
47					48			

ЗА ГОРИЗОНТАЛЛЮ:

1. Трав'яниста овочева рослина родини хрестоцвітих з потовщеним кореневищем, їдким і гірким на смак. 5. Держава в Західній Африці, відома раніше під назвою Золотий Берег. 9. Фахівець із навігації. 11. Розділовий сполучник. 12. ...-Цзи (китайський філософ, що вважається засновником даосизму). 13. Прилад для освітлення. 14. Навігаційний прилад для вимірювання швидкості руху судна або пройденого ним шляху. 16. Науково-дослідний інститут. 19. Держава у Південно-Західній Азії, на південному сході Аравійського півострову. 21. Велика кількість однорідних предметів, вертикально складених один на одній. 22. Одна із складових назв звуків, те ж саме, що Е або е. 23. Автономна Республіка Крим. 24. Здивування, здогад. 25. У рослини — комплекс тканин, що ними органічні речовини переміщуються від листків до коріння. 26. «Вухогорлоніс». 27. Уживається для вираження незгоди з чим-небудь, неприйнятності чогось (іноді з відтінком іронії). 28. Вигук, що виражає подив, здогад, пригадування. 29. Міжнародна одиниця електричного опору. 31. Проста речовина елемента Нітрогену. 33. Календарний час якої-небудь події. 35. Тринадцята літера грузинської абетки. 37. Львівський автобусний завод. 38. Нижчий дипломатичний ранг співробітників посольств, місій та апарату відомств закордонних справ. 39. Організація Об'єднаних Націй. 41. Генетично модифікований організм. 44. Пліт або невелике веслове чи парусне судно, що складається зі з'єднаних між собою колод. 47. Частина одягу дякона, перев'язь, розшита хрестами, що одягається на ліве плече. 48. Одна з двох нижніх кінцівок людини.

ЗА ВЕРТИКАЛЛЮ:

1. Руда фарба. 2. Селянин-кріпак або слуга кріпосника. 3. Співучий птах середніх розмірів із родини горобцеподібних. 4. Вираження заперечення співрозмовникові. 5. Відгук на звертання. 6. Титан, який за наказом Зевса мусив вічно підтримувати небосхил. 7. Ізраїльська естрадна співачка й автор пісень, разом з Мірою Авад представляла Ізраїль на Пісенному конкурсі Євробачення 2009 року в Москві з піснею «Має бути інший шлях». 8. Муніципалітет у Франції, у регіоні Аквітанія, департамент Атлантичні Піренеї. 10. Послідовно зростаючий або спадаючий щодо висоти ряд звуків у межах октави. 14. Товстий загострений з одного кінця металевий стрижень, яким ламають, розбивають що-небудь тверде. 15. Фермент, що гідролітично розщеплює крохмаль і глікоген з утворенням декстринів, мальтози і глюкози. 17. Чуйне, дружнє ставлення до людей. 18. Титул японського Імператора Го-Сакураматі. 20. Сигнал тривоги у випадку якого-небудь нещастя. 21. Відповідно обладнане місце, будівля або приміщення для зберігання чого-небудь (продуктів, матеріалів і т. ін.). 27. Титул монарха, феодального правителя в багатьох країнах Сходу в середні віки, а також особа, що мала цей титул. 30. Мінський автомобільний завод. 32. Один із найдавніших християнських образів. 34. Швидко, жваво (про темп виконання музичного твору). 36. Чоловіче ім'я. 39. Орган зору. 40. Об'єднана держава Сирійської Республіки та Республіки Єгипет, що існувала з лютого 1958 по вересень 1961 року. 42. Чаклун. 43. Індіанський народ, що існував на крайньому півдні Південної Америки. 45. Міра земельної площі. 46. Назва серії літаків авіаконструктора Антонова.

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДУ

За горизонталлю: 1. Хна. 2. Руб. 3. Іволга. 4. Ні. 5. Га. 6. Агітат. 7. Ноа. 8. Аро. 10. Гама. 14. Лом. 15. Амліаза. 17. Дюпорта. 18. Іса. 20. Набат. 21. Склад. 27. Хан. 30. Маз. 32. Оранта. 34. Алерго. 36. Наум. 39. Око. 40. Оар. 42. Мар. 43. Она. 45. Ар. 46. Ан. За вертикаллю: 1. Хрін. 5. Гані. 9. Навігатор. 11. Або. 12. Лео. 13. Лампа. 14. Лар. 16. Нді. 19. Оман. 21. Сток. 22. Мі. 23. Арі. 24. Ба. 25. Луб. 26. Лор. 27. Ха. 28. Ага. 29. Ом. 31. Азот. 33. Дата. 35. Нар. 37. Лаз. 38. Аташе. 39. Оон. 41. Гмо. 44. Катамаран. 47. Опар. 48. Нора.

ЛЕГКИЙ РІВЕНЬ

				7				
2		6		8	9			3
9			3		1	5	8	
	8	2		7		9	1	6
6								7
1	7	4		9		2	3	
	5	1	7		4			9
4			6	1		7		8
			9					

СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ

				4			6	7
				6	5	1		
6			7			5		2
3						8	5	
		4	1		3	7		
	5	2						3
2		5			8			6
		3	6	1				
7		1		9				

7	1	6	5	9	4	2	3	8
4	8	3	6	1	2	9	7	5
2	6	5	3	7	8	4	1	6
1	5	2	6	8	7	9	4	3
8	6	4	1	5	3	7	2	9
3	7	9	4	2	6	8	5	1
6	4	8	7	3	1	5	9	2
9	3	7	2	6	5	1	8	4
5	2	1	8	4	9	3	6	7

7	6	3	9	5	8	1	2	4
4	2	9	6	1	3	7	5	8
8	5	1	7	2	4	3	6	9
1	7	4	8	9	6	2	3	5
6	9	5	1	3	2	8	4	7
3	8	2	4	7	5	9	1	6
9	4	7	3	6	1	5	8	2
2	1	6	5	8	9	4	7	3
5	3	8	2	4	7	6	9	1

КНИГИ

«НАЦІОНАЛЬНИЙ ОДЯГ»
Олена Кульчицька
[НАЦІОНАЛЬНИЙ
МУЗЕЮ ІМ. АНДРЕЯ
ШЕПТИЦЬОГО У ЛЬВОВІ
ТА ВИДАВНИЦТВА
«АПОРІ»]
2018

В альбомі-каталозі репрезентовано унікальний творчий доробок видатної української художниці Олени Кульчицької в галузі етнографії - її збірку "Народний одяг західних областей України", що налічує 426 творів у різних техніках: акварелі, графічні зарисовки тушшю, пером та олівцем, лінорити. У книзі представлено акварелі зі зображенням народної носії з таких історико-етнографічних регіонів Західної України, як Поділля, Покуття, Буковина, Гуцульщина, Бойківщина, Опілля, Волинь і Полісся, а також із етнічних українських земель, які після Другої світової війни опинилися у складі Польщі та Словаччини. У збірці показано давній український одяг кінця XIX - першої третини XX століття, який художниця змалювала впродовж 1910 - 1953 років.

«ТВІЙ ПОГЛЯД,
ЧІО-ЧІО-САН»
Андрій Любка
[MERIDIAN]
2018

П'яний суддя на пішохідному переході збиває на смерть молоду жінку і, ясна річ, без особливих зусиль уникає покарання. Але чоловік збитої – не з тих, кого можна купити чи залякати, він краще втратить усе, та відомстити. Психологічний

трилер про сучасну Україну, де вартість людського життя вимірюється хабарами, а вбивці стоять у перших рядах на церковних службах. Але до чого тут Пучіні і здатний спопелити душі обох антагоністів погляд мадам Батерфляй? І чи справді поділ на добро і зло є в цьому романі таким однозначним? Відповіді на останнє запитання читач не знайде до самої розв'язки. А можливо, й після неї.

«ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ:
ПРИРОДНІ УМОВИ ТА
РЕСУРСИ»
Редакція М. М. Назарука
[СТАРИЙ ЛЕВ]
2018

Узагальнено багатий фактологічний матеріал щодо природних умов і ресурсів Львівщини. Подано відомості про геологічну будову та мінеральні ресурси, рельєф і геоморфологічне районування, клімат, поверхневі води, ґрунтовий покрив, розмаїття рослинного і тваринного світів, ландшафти, природноза-

повідний фонд та екомережу Львівської області. Розкрито теоретико-методологічні і прикладні підходи до оцінки ресурсів регіону, їхнього потенціалу, особливостей використання, відновлення й збереження. Для науковців природничого профілю, фахівців у галузі природокористування, практиків природно-заповідної справи, працівників органів виконавчої влади, представників органів місцевого самоврядування, викладачів і студентів природничих спеціальностей і всіх, хто небайдужий до стану довкілля та проблем розвитку регіону. За загальною редакцією доктора географічних наук, професора М. М. Назарука.

«#НАШІ НА КАРТІ СВІТУ»
Скицька Уляна
[СТАРИЙ ЛЕВ]
2018

«#НАШІ на карті світу» — це 80 історій про непересічних людей: українців за походженням чи місцем народження. Книжка журналістки Уляни Скицької — про #НАШИХ, людей, яких визнав увесь світ, які змінили хід історії, чиї досягнення дивують і вражають. Серед героїв книжки є добре знані Іван Пулюй, Соломія Крушельницька, Енді Воргол, Софія Яблонська, Казимир Малевич, Ігор Сікорський, Марія Примаченко. А є й ті, хто стане для читачів справжнім відкриттям: оscarоносний мультиплікатор студії «Дісней» Володимир Титла; талановитий генетик, який розвинув теорію Дарвіна, Теодозій Добжанський; вчений-математик, чиї розробки лягли в основу першого у світі комп'ютера, Михайло Кравчук; донька львівського банкіра, яка винайшла принцип роботи Wi-

Fi, Геді Ламар; легендарний воротар NHL Террі Савчук; харків'янин, який розшифрував писемність майя, Юрій Кнорозов. Ці люди надихають, і часом їхні біографії настільки дивовижні, що виникає думка: «Так буває лише в кіно».

«АНТИСУРЖИК.
ВЧИМОСЯ ВВІЧЛИВО
ПОВОДИТИСЬ І
ПРАВИЛЬНО ГОВОРИТИ»
Олександра Сербенська
[АПОРІ]
2018

Духовне багатство людини й суспільства визначає багато чинників, серед яких надзвичайно важливими є глибоке пізнання та освоєння народної моралі, етикету, культури мовлення. Як чемно та шанобливо привітатися, спілкуватися, у різних ситуаціях поводитись у суспільстві? Як працювати над формуванням своєї мовної особистості та домогтися того, щоб власне мовлення – усне і писемне – набувало ознак вишуканості, характеризувало інтелігентність людини? На ці запитання, хоч частково, дає відповідь пропонований посібник. Книга призначена для студентів, учнів середніх закладів усіх типів і для якнайширшого кола читачів, які хочуть удосконалити знання української мови, позбутися деформацій, що відчутні в мовленні частини наших громадян, зберегти самотність українського слова.

ДОМАШНІ РЕЦЕПТИ

ТІРАМІСУ
КЛАСИЧНИЙ

ІНГРЕДІЄНТИ

Сир "Маскарпоне": 500 гр.
Печиво "Савоярді": 250 гр.
Цукрова пудра: 100 гр.
Яйця курячі: 4 шт.
Зварена натуральна кава: 125 мл.
Лікер або бренді: 2 ст. л
Какао-порошок: за смаком

Перед приготуванням тірамісу покласти маскарпоне в холодильник. Сир для тірамісу повинен бути дуже холодний, інакше крем вийде рідким. Для класичного рецепту тірамісу обов'язково потрібно взяти яйця кімнатної температури і відокремити білки від жовтків. Збити в окремому посуді міксером жовтки з половиною цукру до світло-жовтого кольору. Білки збити з пудрою, що залишилася, до дуже міцної густої піни. З'єднати сир з жовтками, перемішати. Поступово змішати, тобто додати збиту суміш з білків, перемішуючи обережно, щоб не

порушити структуру білкової маси. Викласти шар печива, щільно один до одного в прямокутну форму або прямо на блюдо, і зверху з ложки кожне печиво

потрошку полити сумішшю лікеру і кави. Покрити печиво рівним шаром половини крему. Знову укласти інші бісквітні палички і розрівняти по всій їх поверхні залишок крему. Прибрати тірамісу в холодильник на 6-8 годин для просочення. Потім за допомогою сита посипати його какао, натертим шоколадом або шоколадною крихтою. Нарізати готовий тірамісу на окремі порції і подати до столу.

<https://zakaz.ua/uk/recipes/tiramisu-klassicheskiy.html>

НОВИНИ УКРАЇНИ

Синод Вселенського Патріархату оголосив рішення щодо надання Томосу

Синод Вселенського Патріархату підтримав продовження надання автокефалії України. Про це в четвер, 11 жовтня, повідомив митрополит Франції Еммануїл Галльський у Стамбулі.

"Поновити рішення, прийняте раніше Вселенським Патріархатом, щодо дарування автокефалії церкві в Україні", — йдеться в рішенні, підписи під яким поставили 12 членів Синоду та Вселенський Патріарх Варфоломій.

Водночас, згідно з документом, Синод задовольнив прохання Патріарха Філарета і визнав главу УПЦ Київського патріархату канонічним ієрархом православної церкви. У канонічному статусі відновлено й главу Української автокефальної православної церкви Макарія.

"Прийняти апеляцію Філарета Денисенка, Макарія Малетіча та їхніх послідовників, які опинилися в схизмі не через догматичні причини", — йдеться в рішенні.

Крім того, Синод визнав незаконною анексію Київської митрополії Московією у 1686 році.

"Скасувати юридичну силу синодального листа від 1686 року, затвердженого в умовах певного часу, який гарантував права виключно через ікономію (церковна поблажливість – ред.) до патріарха Московського призначати митрополита Київського... зобов'язуючи його згадувати Вселенського патріарха як першого ієрарха під час будь-яких святкувань, оголошень та підтвердження його канонічної залежності від Матері-Церкви Константинополя", — зазначається в документі.

Як повідомлялося, 11 жовтня Патріарх Філарет повідомив, що найближчим часом скличе Об'єднавчий Собор, за результатами якого Вселенський Патріарх прийме рішення про надання Томосу про автокефалію.

В результаті, Синод Російської православної церкви вирішив розірвати евхаристійне спілкування з Вселенським патріархатом. Про це йдеться на сайті Московського патріархату.

"Члени священного синоду визнали неможливим подальше перебування в евхаристійному спілкуванні з Константинопольським Патріархатом", — йдеться у повідомленні.

"Відтепер і надалі до відмови Константинопольського Патріархату від прийнятих ним антиканонічних рішень для всіх священнослужителів Руської православної церкви неможливо співслужіння з кліриками Константинопольської Церкви, а для мирян — участь в таїнствах, що здійснюються в її храмах", — пояснюється у документі.

Законопроект про передачу Андріївської церкви Константинополю направлений на підпис президенту

Про це повідомляється на офіційному сайті Верховної ради на сторінці "Проект Закону про особливості користування Андріївською церквою Національного заповідника 'Софія Київська'".

Відповідно до документу, встановлюється, що Андріївська церква Національного заповідника "Софія Київська", яка є видатним об'єктом культурної спадщини, пам'ятником архітектури національного значення, як культова споруда, що перебуває у державній власності, передається у безоплатне постійне користування Вселенського Патріархату для звершення богослужінь, релігійних обрядів, церемоній та процесій.

У пояснювальній записці окреслено, що передача Константинополю Андріївської церкви є важливим кроком у проведенні роботи з підготовки до надання автокефалії Православної церкви в Україні.

Парубій у ході розгляду проекту у Раді підкреслив, що Андріївська церква залишається у власності держави.

17 жовтня президент Петро Порошенко подав до Верховної Ради законопроект про особливості користування Андріївською церквою Національного заповідника "Софія Київська".

18 жовтня Верховна Рада ухвалила в першому читанні за основу і в цілому законопроект про передачу Андріївської церкви в постійне користування Вселенському патріарху.

В окупованому Криму 38 із 46 парафій УПЦ КП припинили існування

Росія фактично намагається ліквідувати УПЦ КП на окупованому півострові.

Свою діяльність в окупованому Росією Криму припинили 38 із 46-ти парафій Української православної церкви Київського патріархату. Про це сказав архієпископ Сімферопольський і Кримський УПЦ КП Климент під час презентації у Києві дослідження «Релігійна окупація: утиски Української православної церкви Київського патріархату в

Криму».

«На початок 2014 року у нас було зареєстровано 46 релігійних громад УПЦ КП, було два братства, один монастир. Служили 25 священників. Зараз у нас залишилось 8 парафій, 9 приміщень, у яких ми звершуємо богослужіння, та 5 священників», — наголосив владика Климент.

За його словами, приміщення були придбані з 2000-го по 2014-й і оформлені безпосередньо на управління Кримської єпархії, яка хоч і на даний момент залишилась в чисельній меншості, однак намагається по можливості продовжувати богослужіння. Частина священників приїжджає з материка на 1-2 дні, щоби послужити на парафіях, які здебільшого розташовані в північній частині Криму.

«Чисте небо - 2018» — нарощування рівня взаємосумісності бойової авіації України та НАТО

Винищувачі F-15 вперше за 20 років знову в небі України.

Багатонаціональне навчання "Чисте небо — 2018" провели восени цього року на Хмельниччині та Вінниччині. В рамках проведення навчань особовий склад Повітряних Сил ЗС України у взаємодії зі своїми іноземними колегами отримав практичний досвід сумісно здійснювати планування та управління повітряними місіями та безперешкодно виконувати завдання з силами США та НАТО в об'єднаному середовищі.

Це було найбільше навчання за останні чотири роки. Були задіяні понад п'ятдесят літаків з восьми країн-членів НАТО і наші літаки — українських Повітряних сил. В небо зіймалися екіпажі F-15C, Су-27, МіГ-29, Су-25, Су-24 та Л-39.

Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України зустрівся з заступником Командувача силами Кібернетичного Командування Збройних Сил США генерал-лейтенантом Вінсентом Стюартом, а також поспілкувався з командирами бригад та інших підрозділів Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України.

Індекс паспортів світу: на якому місті Україна

Українці можуть відвідувати без оформлення віз рекордні для нашої держави 128 країн світу.

Про таке свідчать оновлені дані Індексу паспортів за четвертий квартал 2018 року, що складає міжнародна консалтингова компанія Henley & Partners.

Попри те, що за останні три місяці Україна опустилася в рейтингу з 38-го на 41-е місце, це відбулося лише за рахунок руху інших країн.

Наразі громадяни України можуть відвідувати без візи 128 країн світу, тоді як ще на початку цього року цей показник становив 114 країн світу.

При цьому найбільш "мобільним" наразі залишається паспорт Японії — його власники можуть відвідувати без візи 190 країн світу. Це рекордний показник за весь час існування індексу. Зауважимо, що ще влітку Японія ділила перше місце з Сінгапуром, утім, нині японці отримали безвізовий доступ до М'янми, тож Сінгапур опинився на другій сходинці.

На третьому місці — Німеччина із показником у 188 країн. Такий саме показник у Південній Кореї та Франції.

На четвертій сходинці також кілька країн — Данія, Італія, Іспанія, Фінляндія та Швеція.

Росія опинилася на 47-й сходинці. Має безвізовий доступ до 119 країн світу, а Білорусь — на 68-й сходинці (77 країн).

В мережі з'явився лист Клича до Сенцова

6 жовтня, з'явився лист, який засуджений у Росії українець Станіслав Клич адресував українському режисерові Олегу Сенцову. У листі Клич зазначає, що стежить за повідомленнями про стан здоров'я Сенцова, дякує за листівки, і бажає Сенцову повернутися до своїх дітей.

"Смерті ми не потрібні, ти потрібен своїй мамі і дітям. Я тебе не буду засуджувати, якщо ти припиниш голодування, але, тим не менше, розумію, що все це дістало, особливо обіцянки якнайшвидшого звільнення в листах. Я такі листи теж отримую, і це так само дратує, як і тебе, але потрібно розуміти, що люди, які з усього світу пишуть листи, бажають нам добра", — йдеться в листі.

ЮНЕСКО оголосило про початок моніторингу в окупованому Криму

Виконавча рада Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури ухвалила рішення про початок першої фази прямого моніторингу ситуації в окупованому Росією Криму.

Результати цього моніторингу генеральний директор ЮНЕСКО має надати у жовтні 2019 року.

ГРУПА СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПОТРЕБУЄ ВАШОЇ ДОПОМОГИ

автомат, пістолет і форма – видали Збройні сили України
форма – видали Збройні сили України
тепловізор – прислали волонтери
каска – прислали волонтери
плитоноски – **потрібна ваша допомога**

Facebook: Влад Дут
або надсилайте допомогу:

[PayPal: vovandutko@gmail.com]

КУДИ ПІТИ

9 листопада/November 9 Film Screening "Hunger for Truth: The Rhea Clyman Story"

California State University
Де: University Business Center
California State University,
Fresno, CA 93740
Коли: П'ятниця, 9-го листо-
пада з 2:30 до 5 години / Friday,
November 9 from 2:30 pm to 5 pm
A free, day-long symposium,
"Women and Holodomor-
Genocide: Victims, Survivors and
Perpetrators" marks the 85th
anniversary of the Holodomor,
the Ukrainian famine-genocide
that resulted in the deliberate
starvation of millions of victims.
"Hunger for Truth" shows the
power of truth telling in the face of
disinformation. The feature length
documentary tells the story of
Rhea Clyman, a young Canadian
reporter who traversed the star-
ving Soviet heartland when Stalin's
genocidal famine was ravaging
Ukraine. The film was an official
selection at the 2018 USA Film
Festival in Dallas, where it won
Honorable Mention in the short
film category, nonfiction.
Discussion with Emmy award-
winning filmmaker Andrew Tkach
and Michelle DenBeste, Dean of
the College of Social Sciences,
will follow.
<http://www.fresnostatenews.com/2018/10/01/symposium-commemorates-ukrainian-holodomor-genocide/>

10 листопада/November 10 Holodomor: 85 Years Later and the "Hunger for Truth"

Де: San Francisco Public
Library, Main Library - 100 Larkin
St, San Francisco, CA 94102
Коли: Субота, 10-го
листопада 2 до 5 години /
Saturday, November 10 from 2 pm
to 5 pm
"Голод за правду" показує
силу істини, і розповідає про
дезінформацію відносно
Голодомору в Україні в 1932-33
роках. Документальний фільм
подає історію про Рею Кліман,
молоду канадську репортерку,
яка пройшла шляхами де
голодували люди в СРСР, коли
сталінський штучно створений
голод нищив людей. Фільм
оснований на газетних новинах
та документах того часу.
Автори отримали нагороду
(документальна премія "Еммі")
від News Magazine за видатний
розслідувальний звіт.
Admission: Free
<https://www.facebook.com/events/1687555744707602/>

11 листопада/November 11 85th Anniversary Holodomor Panakhyda, Repast Luncheon & Concert

**St. Michaels Ukrainian
Orthodox Church**
Де: St. Michaels Ukrainian

Orthodox Church, 345 7th St, San
Francisco, SF 94103
Коли: Неділя, 11-го листопада
з 11:30 до 2:30 години / Sunday,
November 11 from 11:30 am to
2:30 pm
85th Anniversary of the
Holodomor. Panahyda begins at
11:30 after Liturgy, followed by
a repast luncheon and intimate
concert in honor of those who
perished.
Admission: \$10.00 Luncheon
Donation. Students under 12 Free.
<https://www.facebook.com/events/2139457006099116/>

17 листопада/November 17 Всесвітнє відзначення 85 річниці Голодомору

**Ukrainian Heritage Club of
Northern California**
Де: 9845 Folsom Blvd,
Sacramento, CA 95827
Коли: Субота, 17-го
листопада 6 до 9 години /
Saturday, November 17 from 6 pm
to 9 pm
У 2018 році відзначаємо
85-ту річницю Голодомору -
українського голоду-геноциду.
Приєднуйтеся до нашого
Товариства, активісти якого
розкажуть про трагічний голод,
що проводив радянський уряд,
і який спричинив до загибелі
мільйонів українців. Відбудеться
презентація цікавої книги –
«Українська кулінарна книга
– 33» а також буде висвітлено
окремі сімейні історії тих, хто

зміг вижити. Відзначимо з
українськими громадами по
всьому світі – «Україна пам'ятає
– світ визнає», та запалимо
Свічку Пам'яті."
Admission: Free
<https://www.facebook.com/events/370721110338774/>

30 листопада/November 30 Yuri Andrukhovych: "Ukraine and Central- Eastern Europe"

Stanford University
Де: William J. Perry Conference
Room, Encina Hall, 2nd Floor, 616
Serra St, Stanford, CA 94305
Коли: П'ятниця, 30-го
листопада з 12 до 2 години /
Friday, November 30 from 12 pm
to 2 pm
Yuri Andrukhovych will talk
about "Ukraine and Central-
Eastern Europe: A Brief History of
Mutations"
Based on the literary essays
translated and published recently
in English translation under the
title "My Final Territory" (2018), the
talk will present Andrukhovych's
personal and geopoetic vision
and understanding of the Central-
Eastern Europe and the place of
Ukraine in it. The writer will reflect
on how the concept of the Central-
Eastern Europe has evolved in his
writings since the early 1990s.
Admission: Free
RSVP: https://docs.google.com/forms/d/1Ds-nM-NvJsKM5N2K4yTJYfinj-DOnFVed4OPXiONYPa/viewform?edit_requested=true

ОГОЛОШЕННЯ | ANNOUNCEMENT

Для розміщення реклами, оголошень та інших
повідомлень звертайтеся hromada.sf@gmail.com
або телефонуйте (415) 480-4557

To place ads and other announcements, please contact
hromada.sf@gmail.com or call (415) 480-4557.

ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ | DISCLAIMER

«Громада» існує для обслуговування потреб української громади
Сан-Франциско та всіх, кого цікавить українська історія, культура
і українські новини. Ми резервуємо за собою право на відмову
друкувати будь-які матеріали. Газета «Громада» не може нести
відповідальності за достовірність публікацій третіх осіб.

«HROMADA» exists to serve the needs of our Ukrainian community of
San Francisco and all those interested in Ukrainian history, culture and
Ukrainian news. We reserve the right to refuse to print any materials.
«Hromada» newspaper cannot be held liable for the reliability of third-
party publications.

CANDLE OF REMEMBRANCE

Why the Silence about the Holodomor

How could an atrocity of this magnitude have escaped the attention of much of the world for so many years?

- The Soviets sealed Ukraine's borders to stop anyone escaping in search of food and to prevent foreigners from witnessing the mass starvation, thus largely concealing this act of genocide from the world.
- To fool the outside world, Moscow created "Potemkin villages"—fake villages—to give invited foreign guests the impression that life in collective farms was beautiful.
- Despite the efforts of a few Western journalists who visited Ukraine illegally, notably the British foreign correspondent Malcolm Muggeridge and Welsh journalist Gareth Jones, reports about the genocide were largely ignored, or debunked by Moscow sympathizers in the West. The false reports of *New York Times* correspondent Walter Duranty, who was given a Pulitzer Prize for his articles written about the USSR, contributed to the silence and lies about the Holodomor.*

In 1932-33, the Ukrainian countryside became a vast death camp. Entire villages were depopulated, and mass graves covered the landscape. Nearly 25% of Ukraine's population perished during the Holodomor. (Photo by Winnerberger, Institute of Ukrainian History, National Academy of Sciences of Ukraine.)

*To cover up its attempted extermination of the Ukrainian population, the Soviet regime strictly controlled any travel into the areas hit by starvation. As a result, very few photos were taken, and even fewer have survived to this date.

Promote the Truth

It is our duty as citizens of a free society to recognize, acknowledge, and promote the truth about atrocities against humanity wherever they occur.

By remembering the victims of the Holodomor and other genocides, we help to ensure that the horrors of the past are not repeated.

Therefore, please:

- Learn as much as you can about the Holodomor, share your knowledge with others, and pass this brochure to your friends and family so that they, too, can learn about the genocide in Ukraine.
- Encourage your local school districts, colleges, and universities to include the Holodomor in their genocide curriculum.

Holodomor Memorial in Washington, D.C.

In 2005, the U.S. House of Representatives passed a bill authorizing a Memorial to the victims of the Holodomor-Genocide on federal land in the District of Columbia, and the Senate did so in 2006. The bill was signed into law by President George W. Bush on October 13, 2006. The Memorial, designed by Ukrainian American architect Larysa Kurylas, was unveiled in Washington, D.C., not far from the U.S. Capitol, in 2015.

For more information about the Holodomor, visit www.ukrainegenocide.com

Published by U.S. Committee for Ukrainian Holodomor-Genocide Awareness
Washington, D.C., 2018

REMEMBER THE MILLIONS

Genocide in Ukraine

1932-1933

Holodomor: Murder by Starvation

Less than twenty years after Ukraine was forcibly incorporated into the Soviet Union, the Communist regime of Soviet dictator Joseph Stalin embarked on a campaign to break the resistance of the Ukrainian people. Its plan: engineer and brutally enforce a man-made famine, and starve Ukrainians into submission. The result: in the land called the Breadbasket of Europe, millions of men, women, and children starved to death.

This horrendous act of genocide against the Ukrainian people is known as the **Holodomor – murder by starvation.**

At its height in June 1933, the Ukrainian genocide claimed the lives of at least 28,000 people each day.

A starving girl in Kharkiv, then-capital of Ukraine, 1933. At least 3 million of the Holodomor victims were children. (Photo by Winnerberger, Institute of Ukrainian History, National Academy of Sciences of Ukraine.)

The Methodology of Murder

Stalin orchestrated the Holodomor on the heels of collectivization, a policy under which all privately owned land was expropriated and farmers were forced into collective farms. When Ukraine's fiercely independent farmers refused to relinquish their land, Stalin vowed to starve them into submission. More than a million farmers who resisted collectivization were evicted from their homes, stripped of their possessions, exiled to arctic labor camps or executed.

The Soviet government imposed exorbitant grain quotas on the farms and confiscated all foodstuffs to ensure that nothing would be left to feed the people. Armed units surrounded the stricken territories, preventing people from leaving in search of food. Those who tried to flee were forced back to their homes where they inevitably died. Farmers who attempted to hide grain or other food were executed. Withholding or stealing grain, considered the "property" of the Soviet Union, became a crime punishable by death.

Holodomor victims on a street in Kharkiv, then-capital of Ukraine, 1933. (Photo by Winnerberger, Institute of Ukrainian History, National Academy of Sciences of Ukraine.)

A Cultural Genocide?

The Holodomor was not caused by a bad harvest or drought. At the peak of the famine-genocide, Stalin announced a record harvest in Ukraine, and the Soviet government exported almost 4 million tons of grain.

The Kremlin's attempted extermination of Ukrainians was not restricted to farmers. The Kremlin embarked on a program of cultural genocide known as "Russification" to destroy Ukraine's language, culture and historical memory. Writers, scholars, artists, clergy, and school teachers were arrested and executed. As a result of these purges, Ukraine's best and brightest were wiped out, its development as a nation was crippled for generations. Stalin used the Holodomor as a political tool: his ultimate goal was to crush the Ukrainian national revival that had begun in the 1920s and that threatened to renew Ukrainian aspirations for an independent state.

Sacks of grain turned over to authorities in Kaharlyk near Kyiv, 1932. (The Ukrainian Museum, New York, gift of the Central Government Archives of Ukraine.)

How Many Died?

Stalin boasted privately that 10 million perished during the Holodomor, though as with many genocides, the exact numbers are difficult to ascertain. For decades, the Soviet regime covered up the atrocity and even denied its existence, as does today's Russia. It was not until the breakup of the Soviet Union in 1991 and the subsequent establishment of an independent Ukraine that many classified KGB archives were uncovered, exposing a wealth of gruesome information. With access to newly discovered documents, 7 million remains the consensus.

The Holodomor is "the classic example of Soviet genocide, its longest and broadest experiment of Russification – the destruction of the Ukrainian nation."

—Raphael Lemkin, originator of the word 'genocide' and author of the 1948 United Nations Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide.

In 1988, the U.S. Commission on the Ukraine Famine concluded in its findings that "Joseph Stalin and those around him committed genocide against Ukrainians in 1932-1933."

"The Bitter Memory of Childhood". Created by Petro Drozdovskii. National Museum "Holodomor Victims Memorial", Kyiv, Ukraine.